

Beslut

Platengymnasiet
Box 955
591 29 Motala

2010-12-03
1 (10)
Dnr 40-2010:1148

Motala kommun
591 86 Motala

Kvalitetsgranskning av betygssättning i Platengymnasiet i Motala kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat betygssättningen i historia A, kemi A och svenska B på Platengymnasiet.

Skolinspektionens sammanfattande bedömning, utifrån granskade underlag och intervjuer, är att lärare i kemi A och svenska B ger eleverna möjlighet att visa kunskaper och förmågor som framgår av kursplanen. Vid granskningen har inte framkommit annat än att de krav lärare i kemi ställer på eleverna överensstämmer med betygskriterierna för kursen. Och att värderingen av elevernas kunskaper och förmågor i kemi A sker på ett likvärdigt och sakligt sätt utifrån Skolverkets föreskrifter. Denna bedömning gäller också för en av lärarna i svenska B och en i historia A.

Men för en lärare i svenska B och en lärare i historia A förekommer att betyg inte sätts utifrån en likvärdig, allsidig och saklig värdering och enligt Skolverkets föreskrifter. Det förekommer även att dessa lärare ställer andra krav för betyg som inte framgår av kursplanerna och att kunskapskraven för respektive betygsnivå inte överensstämmer med kursplanernas betygskriterier.

Ansvar för betygssättning

Läraren är den som sätter betyget på avslutad kurs. Läraren kan diskutera med andra lärare, men den lärare som ansvarar för undervisningen vid betygssättningsstillfället är också den som ska sätta betyget. Betygssättning är myndighetsutövning och har rättsverkningar för den enskilda eleven.

Rektor har ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Det innebär att rektor ansvarar för att lärare har, eller genom kompetensutveckling får, erforderliga kunskaper om kursplaner, betygskriterier och övriga författningar och föreskrifter för att kunna sätta betyg på ett rättssäkert och likvärdigt sätt.

Huvudmannen har ett övergripande ansvar för verksamheten. Huvudmannen ansvarar för att rektor och lärare har nödvändiga kunskaper och insikter i de föreskrifter som gäller, och att dessa tillämpas.

Skolinspektionen bedömer att:

- vid betygssättningen i historia A tillämpas inte kursplanens mål och betygskriterier fullt ut (7 kap. 4 § gymnasieförordningen och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).
- vid betygssättningen i historia A och svenska B ställs krav som inte framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier (7 kap. 4 § gymnasieförordningen och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).
- vid betygssättningen i historia A och svenska B tillämpas inte kursplanens betygskriterier för de olika betygskriterierna fullt ut (7 kap. 4 § gymnasieförordningen och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).
- betyg i historia A och svenska B inte sätts utifrån en likvärdig, allsidig och saklig värdering (1 kap. 2 § 1985 års skollag och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).
- betyg i historia A och svenska B inte sätts enligt Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan (SKOLFS 2000:134).

Rektor på skolan ska senast den 26 juni 2011 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits inom ovanstående områden. Mer information ges nedan, under rubriken *uppföljning*.

I motiveringen till beslutet anges även de styrkor i verksamheten som iakttagits.

Skolinspektionens granskning av betygssättningen i Platengymnasiet i Motala kommun**Bakgrund**

Skolinspektionen genomför under hösten 2010 en kvalitetsgranskning av betygssättningen i trettiofem gymnasieskolor. Granskningen av Platengymnasiet i Motala kommun ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Betygssättningen i gymnasieskolan II".

Projektet är ett fortsättningsprojekt och utgår till delar från det föregående projektet "Betygssättning i gymnasieskolan" som granskade om betygssättningen på trettio skolor motsvarade målen i kursplanerna och vilka system skolorna hade för en likvärdig betygssättning.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Syfte

Projektets syfte är att granska om rätt betyg sätts i gymnasieskolan. Projektet granskar förutsättningarna för detta genom att studera vilka underlag lärare använder för att bedöma och betygssätta elevernas kunskaper i relation till kursplanernas mål och betygskriterier samt om lärare sammanfattar och värderar olika underlag systematiskt i betygssättningen.

Fokus för denna granskning är betygssättningen i kurserna historia A, kemi A och svenska B. Kvalitetsgranskningen tar sin utgångspunkt i två övergripande frågeställningar, 1.) *är uppgifter/aktiviteter¹ som lärare använder i undervisningen och som ger underlag för bedömning av elevernas kunskaper relaterade till kursplanernas mål och betygskriterier?* och 2.) *sammanfattar och värderar lärare olika underlag och bedömningar systematiskt² vid betygssättningen?*

Tillvägagångssätt

De brister Skolinspektionen identifierar avseende de granskade aspekterna kommuniceras till de granskade skolorna. Men även goda exempel belyses genom att granskningen uppmärksammar gymnasieskolor som bättre än andra lyckas genomföra betygssättningen på ett ändamålsenligt sätt.

De metoder och material som utgör underlaget till beslutet är dokumentanalyser och intervjuer med skolledning, lärare och elever. Dokumenten utgörs av underlag för bedömningar från Platengymnasiet som ett urval av lärare i de aktuella kurserna använt i betygssättningen och som skickats in till Skolinspektionen inför besöket. Skolinspektionen besökte Platengymnasiet den 11 t.o.m. 12 november 2010.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag (SFS 1985:1100) ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens granskning.

¹ Med uppgifter/aktiviteter menas de moment som elever genomför för att visa sina kunskaper inom ramen för de kurser de läser. Det kan exempelvis vara prov, muntliga uppgifter, litteraturredovisningar eller egna arbeten som genomförs med mer eller mindre lärarhjälp enskilt eller i grupp.

² Med systematiskt menas att sammanvägningen inte är slumpvis eller varierar mellan elever. Sammanvägningen görs likadant för alla elever, dvs. på ett likvärdigt sätt. Sammanvägningen överensstämmer dessutom med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

Den juridiska grunden för Skolinspektionens bedömningar av betygssättningen i Platengymnasiet utgörs av: 1 kap. 2 § 1985 års skollag, 7 kap. 4 § gymnasieförordningen (SFS 1992:394), 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (SKOLFS 1994:2), nedan kallad Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:134) om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan och de delar av kursplanerna för historia A, kemi A och svenska B som rör betygssättning.

I motiveringarna för beslutet används förkortningarna för respektive betyg Icke godkänt (IG), Godkänt (G), Väl godkänt (VG) och Mycket väl godkänt (MVG).

Företrädare för skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Beskrivning av skolan

Platengymnasiet är en av två kommunala gymnasieskolor i Motala. I kommunen finns en fristående gymnasieskola. Skolan har cirka 875 elever och erbjuder fem nationella program. Skolan är också riksidrottsgymnasium för segling och triathlon. De elever som intervjuades vid granskningen gick på samhällsvetenskapsprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet som är de två största programmen på skolan. För skolans ledning finns för närvarande två rektorer. På Platengymnasiet genomfördes en regelbunden tillsyn hösten 2009. I skolbeslutet för den tillsynen framgår ett par brister vad gäller betyg och bedömning. Skolinspektionen bedömde att Platengymnasiet behövde vidta åtgärder för att eleverna skulle få information om sin kunskapsutveckling under pågående kurser. Dessutom kritiserades skolan för att i vissa ämnen inte sätta betyg direkt efter avslutad kurs.

Motivering till beslutet

Lärares underlag för bedömning och betygssättning

Betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de kunskapsmål som uttrycks i kursplanen för respektive kurs och som definieras som betygskriterier. Dessa mål och betygskriterier ska ligga till grund för elevernas betyg. Se vidare i bilagan. Under det här frågeområdet har tre aspekter granskats: 1.) ger de uppgifter/aktiviteter som elever förväntas genomföra under kursen och som ligger till grund för bedömning och betygssättning elever möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier, 2.) ställer lärare krav som helt saknar stöd i kursplanens mål och betygskriterier och 3.) överensstämmer de kunskapskrav som lärare ställer för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna.

Ges eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier?

Skolinspektionen bedömer att lärare i kemi A, svenska B samt en lärare i historia A har gett eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier. Utifrån dokumentation och intervjuer bedömer Skolinspektionen att en lärare i historia A inte gett eleverna möjligheter att visa prov på källkritisk förmåga, att kunna göra jämförelser mellan kulturer samt diskutera dagens problem i ett historiskt perspektiv.

Lärarna i kemi A har som underlag för betygssättningen flera egna och några gemensamma prov, laborationsrapporter och noteringar av elevprestationer från laborationer och teorilektioner. Skolinspektionen bedömer att dessa underlag innehåller flera och varierande möjligheter för eleverna att visa kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier. Lärarna angav att vissa kriterier för det högsta betyget är svårt för eleverna att visa i början av kursen, exempelvis att eleven ska integrera, diskutera och analysera kunskaper från olika delområden i kemin. Detta försöker lärarna främst att fånga mot slutet av kursen i diskussioner under teorilektioner och i samband med laborationer. Eleverna bekräftar i intervjuer att proven och laborationerna omfattat hela kursplanen och att de getts möjlighet att visa kunskaper och förmågor utifrån målen och betygskriterierna.

Granskningen visar att lärarna i svenska B samlar in information om elevernas kunskaper och förmågor genom ett flertal uppgifter och aktiviteter. Skolinspektionen bedömer att de exempel på uppgifter som lärarna i förväg skickat in och övriga betygsunderlag som de beskriver under intervjuerna speglar kursplanens mål och betygskriterier. Detta framgår också av elevintervjun.

Dokumentanalyser och intervjuer visar att en av lärarna i historia A ger eleverna många olika möjligheter, att på olika sätt och vid flera tillfällen visa kunskaper och förmågor utifrån kursplanens mål och betygskriterier. Av de exempel på uppgifter som läraren skickat in till Skolinspektionen framgår att kursplanens mål och betygskriterier finns tydliggjorda för de historiska epokerna man valt att arbeta med. Eleven ges möjligheter att visa sina kunskaper både skriftligt, muntligt, enskilt och i grupp. Detta bekräftas också vid elevintervjun.

Betygsunderlag från den andra läraren i historia A ger inte eleverna samma möjligheter att visa kunskaper utifrån kursplanens mål och betygskriterier. Exempelvis saknas i de inskickade proven möjlighet att visa kunskaper kring källkritik, att kunna göra jämförelser mellan kulturer, diskutera dagens problem i ett historiskt perspektiv. Inte heller vid lärarintervjun framkom exempel på hur eleverna ges möjlighet att visa kunskaper för dessa mål och betygskriterier. Vid intervjuerna med läraren och eleverna framkom att det i praktiken är provresultaten som är betygsgrundande.

Ställs andra krav för betyg som inte framgår av kursplanens mål och betygskriterier?

Skolinspektionen bedömer att lärare i kemi A, samt en lärare i historia A och en i svenska B inte ställer andra krav för betyg än vad som framgår av kursplanernas mål och betygskriterier. Men Skolinspektionen bedömer att en lärare i historia A och en lärare i svenska B ställer andra krav för betyg som inte framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier.

En lärare i historia A anger vid intervjun att elever som lämnar in uppgifter senare än avtalat kan högst få betyget G på uppgiften oavsett vilken betygsnivå elevens resultat motsvarar. Det har inneburit att elever vars sent inlämnade arbeten motsvarat VG, i slutet på kursen fått göra en extra uppgift för att visa kunskaper motsvarande VG på samma moment.

Det framkommer också att elever i historia A kan få ett högre betyg än deras kunskaper visar som en belöning för att de kämpar och jobbar bra. Detta bekräftades vid intervjun med eleverna som uttryckte det så att personlighet kan spela in vid betygssättningen i historia A för nämnda lärare. Vidare framkom att ogiltig frånvaro kan ha betydelse. Läraren hänvisar också till att den allmänna betygsinflationen i Sveriges skolor har betydelse vid betygssättningen av de egna eleverna. Av den anledningen kan i vissa fall högre betyg sättas än vad som är motiverat, för att lärarens elever inte ska missgynnas i förhållande till andra.

En lärare i svenska B bedömer elevernas kunskaper och förmågor utifrån egna bedömningsmatriser där bl.a. inlämningstid, framsida och omfattning poängsätts och betygsätts. Dessa krav saknar stöd i kursplanens mål och betygskriterier.

Både i intervjuerna med lärare och rektorer diskuterades frågan om hur man ska bedöma elevarbeten som lämnas in senare än vad som avtalats. Två perspektiv framkommer, dels att det är orättvist om elever får olika tid på sig för att göra ett arbete, dels att vissa elever kan dra nytta av att få tillgång till lärarens bedömningar på återlämnade elevarbeten. Skolinspektionen vill peka på att det i betygskriterierna inte finns stöd för att tidsaspekten ska utgöra ett underlag vid betygssättning. Detta är något som rektorerna är införstådda med. De intervjuade lärarna hanterar sent inlämnade arbeten på olika sätt men för lärarna i kemi A, en av lärarna i svenska B och en av lärarna i historia A bedömer Skolinspektionen att tidsaspekten inte får betydelse för det slutliga kursbetyget.

Överensstämmer de kunskapskrav som ställs för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna?

Skolinspektionen bedömer att de kunskapskrav som lärare i kemi A ställer för betyg överensstämmer med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna. Skolinspektionen bedömer att en lärare i historia A och en lärare i svenska B ställer kunskapskrav som inte överensstämmer med respektive kursplans betygskriterier för de olika betygsnivåerna.

Lärarna i kemi A anger exempelvis att vid bedömningen av den laborativa förmågan krävs att eleven för betyget G ska delta i laborationen och kunna hämta rätt material. För betyget VG krävs dessutom att eleven kan arbeta mer självständigt och resonera kring laborationens utformning. För MVG finns i de inskickade exemplen kriterier som förmågan att reflektera kring användningsområden i vardagen och att analysera felkällor. Även andra krav som framgår av de dokument som lärarna skickat in stämmer överens med kursplanens kunskapskrav för de olika betygsnivåerna i kemi A.

En av lärarna i historia A anger att för betyget G ska eleven kunna beskriva, ge bakgrund och sammanhang till historiska skeenden. För betyget VG och MVG tillkommer exempelvis förmåga att ge helhetsbilder, förstå problemet med bristande källor samt visa kunskap om förutsättningar och drivkrafter i olika tider och diskutera dagens problem i ett historiskt perspektiv. Detta stämmer med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna i historia A.

För den andra läraren i historia A kan Skolinspektionen inte med säkerhet bedöma om läraren ställer andra kunskapskrav än vad kursplanens mål och betygskriterier anger. De inskickade underlagen speglar inte alla betygskriterier och vid intervjun framkom inte tydligt hur de krav som läraren ställer för de olika betygsnivåerna relaterar till de olika betygskriterierna. Läraren säger också att en elev ska få 50 procents rätt för att få G alternativt 40 procent om det är ett lite svårare prov. Att enbart hävda att en viss andel av ett prov ska vara underlag utan att ta hänsyn till vilka frågor, eller hur eleven svarat medför, enligt Skolinspektionens bedömning, svårigheter att avgöra huruvida en elevs poängsumma överensstämmer med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna.

Vid elevintervjun påtalade eleverna att halva klassen fått IG på det första provet i kursen och att ingen fått MVG i slutbetyg. Av de underlag Skolinspektionen haft tillgång till framgår inte om lärarens kunskapskrav för de olika betygsnivåerna överensstämmer med kursplanen eller inte.

En av lärarna i svenska B har exempelvis som krav för G att en argumenterande text ska vara anpassad för mottagarna, för VG att den ska vara intresseväckande och övertygande. För MVG ska eleven dessutom kunna analysera och dra egna slutsatser utifrån andras argumenterande texter. För litterära texter ska eleven för G ha kännedom om författarskap och påvisat samband mellan epoken och nutid. För VG ska eleven ha sökt, granskat och värderat information och för MVG krävs analys av texter i förhållande till den tid de tillkommit.

Som framgått bedömer en lärare i svenska B elevernas kunskaper och förmågor utifrån egna bedömningsmatriser där läraren lägger vikt vid aspekter som saknar stöd i kursplanens mål och betygskriterier. Dessutom poängsätter läraren bedömningsmatrisernas olika aspekter – inlämningstid = 4 poäng, utförande = 5 poäng, om författare = 6 poäng och personliga reflexioner = 5 poäng osv. Poängsumman för en elev översätts till betyg på ett sätt som inte gör det möjligt att avgöra huruvida elevens betyg överensstämmer med kursplanernas betygskriterier för de olika betygsnivåerna. Exempelvis kan en elev inte nå VG eller MVG på uppgiften trots att eleven kanske visar kunskaper på bedömningspunkter som återfinns i de nationella betygskriterierna för VG och MVG, som exempelvis kunskap om författarens tid, personliga reflektioner, kommenterande citat, språkriktighet och språklig kvalitet om eleven inte får full poäng på bedömningspunkter som inlämningstid, framsida, innehållsförteckning, om boken, av läraren, anses svårläst eller inte.

Matriser kan vara ett sätt att tydliggöra kunskapskrav förutsatt att de utgår från de nationella betygskriterierna. Men de matriser som Skolinspektionen tagit del av från läraren i svenska B bedöms inte överensstämma med de nationella betygskriterierna.

Lärares sammanfattningar och värderingar av olika underlag

Läraren ska vid betygssättningen använda all tillgänglig information, göra en allsidig bedömning och beakta även sådana kunskaper som eleven tillägnat sig utanför undervisningen. För betyget G ska en elev ha kunskaper för samtliga betygskriterier för G, medan för betygen VG och MVG kan väl utvecklad förmåga avseende något eller några betygskriterier väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier. Betygssättningen ska vara likvärdig. Se vidare i bilagan. Under det här frågeområdet har granskats huruvida lärare vid betygssättningen sammanfattar och värderar olika underlag på ett likvärdigt sätt samt om detta görs i enlighet med föreskrifter om hur betygskriterierna ska tillämpas vid betygssättningen.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag på ett likvärdigt sätt vid betygssättningen?

Skolinspektionen bedömer att betyg sätts utifrån en likvärdig, allsidig och saklig värdering av lärare i kemi A. Skolinspektionen bedömer att en lärare i svenska B och en lärare i historia A inte värderar olika underlag på ett sakligt och likvärdigt sätt.

Lärarna i kemi A samlar in ett brett underlag av elevarbeten inför betygssättningen såsom prov, laborationsrapporter och noteringar under laborationer. Lärarna påtalar vid intervjuerna vikten av att beakta progressionen i elevernas lärande och att betygen sätts på de kunskaper och förmågor eleven visar i slutet av kursen. Betygen växer fram i en process, som en av lärarna uttrycker det. I de fall sammanvägningen till ett betyg uppfattas som svår görs en förnyad analys av elevens resultat. Eftersom lärarna i kemi i många fall samarbetar kring prov och laborationer hjälps de ofta åt i bedömningen av elevprestationer.

Lärarna i svenska B samlar utifrån kursmålen in ett allsidigt underlag till betygssättningen. Eleverna bedöms likvärdigt utifrån olika typer av skriftliga arbeten och muntliga redovisningar samt en del prov. Men en av lärarna tar vid den sammanfattande värderingen, förutom visade kunskaper också hänsyn till faktorer som elevarbetens utseende och inlämningstid.

En av lärarna i historia har många olika underlag för betygssättningen. Eleverna har möjlighet att flera gånger och på olika sätt visa sina kunskaper. Det framgår i de exempel på uppgifter som Skolinspektionen tagit del av samt vid intervjuerna med läraren och eleverna.

Den andra läraren i historia A värderar elevernas prestationer olika för olika elever. Elever som arbetar hårt kan få ett högre betyg än vad som motsvarar de kunskaper eleven visar. Skolinspektionen bedömer att detta medför att betygen inte sätts på ett sakligt och likvärdigt sätt.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan?

Skolinspektionen bedömer att betyget G i historia A och svenska B inte sätts enligt Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

Av lärarintervjuerna framgår att de sammanvägningar lärarna i kemi A gör överensstämmer med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan där det anges att för att en elev ska få betyget G ska samtliga kriterier för den betygsnivån vara uppfyllda. Lärarna i kemi A anger också för betygen VG och MVG att brister på enstaka kriterier kan uppvägas av en utvecklad förmåga på andra kriterier vilket är i linje med Skolverkets föreskrifter.

Även lärarna i svenska B och historia A tillämpar, enligt Skolinspektionens bedömning, föreskriften i fråga om VG och MVG på ett korrekt sätt. Men en lärare i svenska B och en lärare i historia A uppger att de kan sätta betyget G även om eleven inte uppfyller alla kriterier för detta betyg.

Uppföljning

Rektor på skolan ska senast den 22 juni 2011 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån myndighetens krav. Om åtgärder ännu inte vidtagits men planerats, ange tidplan för planerade åtgärder och ansvarig för genomförandet.

Redogörelsen skickas per post till:

Skolinspektionen i Linköping, att: Marie-Louise Hultman, Box 330, 581 03 Linköping eller via e-post till Marie-Louise.Hultman@skolinspektionen.se.

Ange Skolinspektionens diarienummer (Dnr 40-2010:1148) vid kommunikation med myndigheten angående granskningen.

I ärendets slutliga handläggning har Helena Boëthius deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Marie-Louise Hultman
Utredare/Föredragande

Bilaga

Författningsstöd och bedömningskriterier

Författningsstöd och bedömningskriterier

Skolinspektionens granskning av betygssättning i gymnasieskolan (II)

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag (SFS 1985:1100) ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag under dessa perioder är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

De bedömningspunkter som ingår i granskningen bedöms med utgångspunkt i följande:

Är uppgifter/aktiviteter³ som lärare använder i undervisningen och som ger underlag för bedömning av elevernas kunskaper relaterade till kursplanernas mål och betygskriterier?

- Ges eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier?
- Ställs andra krav för betyg som inte framgår av kursplanens mål och betygskriterier?
- Överensstämmer de kunskapskrav som ställs för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna?

Enligt 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (SKOLFS 1994:2), nedan kallad Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, uttrycker betyget i vad mån den enskilda eleven har uppnått de kunskapsmål som uttrycks i kursplanen för respektive kurs och som definieras som betygskriterier. I 7 kap. 4 § gymnasieförordningen (SFS 1992:394) står "Det skall finnas betygskriterier för alla kurser som får förekomma i gymnasieskolan /.../ Vid betygssättningen skall läraren använda dessa betygskriterier."

Bedömningen i dessa avsnitt grundar sig på att de uppgifter/aktiviteter som elever förväntas genomföra och som ger underlag för bedömning och betygssättning relaterar till kursplanens mål och betygskriterier och inget därutöver. Bedömningen grundar sig också på om de kunskapskrav som ställs på enskilda elever överensstämmer med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna. Det innebär att kunskapskraven för en viss betygsnivå inte påtagligt avviker från betygskriterierna för just den betygsnivån.

³ Med uppgifter/aktiviteter menas de moment som elever genomför för att visa sina kunskaper inom ramen för de kurser de läser. Det kan exempelvis vara prov, muntliga uppgifter, litteraturredovisningar eller egna arbeten som genomförs med mer eller mindre lärarhjälp enskilt eller i grupp.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag och bedömningar systematiskt⁴ vid betygssättningen?

- Sammanfattar och värderar lärare olika underlag på ett likvärdigt sätt vid betygssättningen?
- Sammanfattar och värderar lärare olika underlag i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan?

1 kap. 2§ första stycket 1985 års skollag anger att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig. Enligt Lpf 94, 2.5, Bedömning och betyg, ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen, beakta även sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen samt göra en allsidig bedömning av kunskaperna och därvid beakta hela kursen.

I 7 kap. 4 § gymnasieförordningen står att Statens skolverk får meddela föreskrifter om betygskriterier för andra kurser än lokala kurser och för projektarbete. Enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:134) om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan ska en elev ha kunskaper för samtliga betygskriterier för betygsnivån Godkänt (G) för att få det betyget. För betygen Väl godkänt (VG) och Mycket väl godkänt (MVG) kan väl utvecklad förmåga avseende något eller några betygskriterier väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier. För samtliga betygsnivåer gäller att läraren kan bortse från enstaka betygskriterier om särskilda skäl föreligger, som exempelvis funktionshinder eller andra personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för eleven att uppfylla kraven för ett visst kriterium.

Bedömningen i dessa avsnitt grundar sig på om lärares sammanfattande värderingar är likvärdiga, att tillgänglig information utnyttjas och sammanvägningen till ett betyg är allsidig, saklig och personneutral. Det innebär att sammanvägningen inte är slumpvis och/eller varierar mellan elever på oklara grunder. Bedömningen avser också huruvida lärare sammanfattar och värderar olika underlag vid betygssättningen i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan. Det innebär att undantag endast görs vid enstaka fall och motiveras av särskilda skäl.

⁴ Med systematiskt menas att sammanvägningen inte är slumpvis eller varierar mellan elever. Sammanvägningen görs likadant för alla elever, dvs. på ett likvärdigt sätt. Sammanvägningen överensstämmer dessutom med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.